



**O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**



**SHAROF RASHIDOV
NOMIDAGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:

№ BD-60310300-1.11

2024 yil "10" 12



"TASDIQLAYMAN"

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2024 yil " " "

EKSPERIMENTAL PSIXOLOGIYA

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60310300 – Psixologiya

Fan/modul kodi EKP1216\EKP1316 EKP1416		O'quv yili 2024-2025 2025-2026	Semestr 2,3,4	ECTS-kreditlar 6,6,4
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili o'zbek O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4,6,4
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Eksperimental psixologiya	204	276	480
2.	I. Fanning mazmuni Fanning o'qitishdan maqsad: eksperimental psixologiyaning nazariy-metodologik asoslarini tizimlashtirish, psixologik empirik metodlarning amalda o'tkazish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Fanning vazifalari: fanning asosiy tushunchalari bilan tanishish, psixologiyada nazariy va empirik jihatlarini metodologik asoslarini tahlil qilish, eksperimental psixologiyani ilmiy asoslarini o'rgatishni, psixologik jarayonlarni tahlil va tadqiq etish malakasini hosil etish psixologik qonuniyatlarni, psixofiziologik va psixofizik qonuniyatlarni asosida rivojlantirishni, empirik tadqiqotlarni tahlil qilishda shaxsiy professional kompetensiyalarda bir butunlik tizimini saqlab qolish, gumanitar muammolarga ega bo'lgan psixologik tahlillarga bo'lgan qiziqishlarni orttirish, fanining asosiy tushuncha va tamoyillarini o'zlashtirishda talabalarda tanqidiy tafakkurni rivojlantirishga o'rgatish. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-MODUL. EKSPERIMENTAL PSIXOLOGIYAGA KIRISH. SHAXS PSIXOLOGIYASI 1-2-mavzu. Eksperimental psixologiya: tushuncha, tarixi Fiziologik psixologiya paydo bulishining tarixiy shart-sharoitlari. G.Gelmgolts – psixofiziologiya asoschisi sifatida. Psixofizika fanining paydo bo'lishi va shakllanishida E.Veber va T.Fexner tadqiqodlarining o'rni. V.Vuntning eksperimental psixologiya yo'nalishiga doir izlanishlarining mohiyati va E.Titchenerning laboratoriya metodlari. Bilish jarayonlarini eksperimental tahlil etishning murakkab qirralari. Ebingauz, Brayyan, Xarterlarning eksperimental psixologiya nuqtai nazaridan olib borgan tadqiqodlari. 3-4-mavzu. Eksperimental psixologiyaning hozirgi davrdagi holati Psixologiya fani metodologiyasi. Eksperimental psixologiyaning hozirgi davrdagi paradigmasi. Ilmiy tadqiqodning bosqichlari, turlari. Nazariya va uning tarkibiy tuzilishi. Ilmiy muammo. Asosiy umum ilmiy tadqiqot metodlari. 5-mavzu. Psixologik eksperimentning asoslari Psixologik eksperiment tushunchasi. Tor ma'noda va keng ma'noda eksperiment so'zining tushunchasi. Muammoning amaliy jihatdan o'rganish mohiyati. Kuzatish dastlabki manbalarni to'plash metodi sifatida. Ilmiy farazlarning shakllantirilishi. Laboratoriya eksperimentining o'ziga xosligi. Tajribani rejalashtirish. To'plangan ma'lumotlarni qayta ishlash. 6-7-mavzu. Psixologik tadqiqot metodlari klassifikatsiyasi Noeksperimental psixologik metodlar. Noeksperimental metodlar, so'rovnoma bilan uzviy bog'liqligi. Psixologik tajribalarda so'rovnoma metodlari. Psixologik metodlarning asosiy mohiyati. Psixologik tadqiqotning metodlari. Psixologik metodlarning umumilmiy klassifikatsiyasi. 8-mavzu. Tadqiqotlarni tashkil etishga qo'yiladigan talablar Adabiyotlar bilan ishlash va uni tizimga solish. Eksperimental tadqiqodning tajriba			

sinovini tashkillashtirish. Abstraksiya va kontsentratsiya. Induksiya va deduksiya. Analiz va sintez. Klassifikatsiya taqqoslash va umumlashtirish.

9-mavzu. Kuzatish

Turmushdagi va kasbiy kuzatish. Kuzatish metodini tatbiq etish sohalari. Kuzatish tadqiqot metodi sifatida: Predmeti. Sharoiti. Vositalari. Usullari. Kuzatish turlari. Tizimsiz kuzatishning o'ziga xos jarayonlari. Tizimlashtirilgan bir biriga bog'liq bo'lmagan kuzatishning o'ziga xosligi. Kuzatish rejasini tuzish bosqichlari. Kuzatish natijalarini qayd etish holatlari. Kuzatish natijalarining xolisligi muammosi.

Kuzatuvchi shaxs va uning madaniyati. Kuzatuvchining tadqiqot natijalariga ta'siri. Kuzatuvchi va kuzatiluvchi shaxslarning o'zaro munosabatlari. Kuzatiluvchining reaktivligi. Kuzatiluvchining kuzatish jarayoniga ko'nikib qolishi.

Tadqiqotchi praktikumi. Kuzatuv metodi yordamida emotsiyalarni baholash. Yolg'onni aniqlashda kuzatish metodidan foydalanish. Shaxs xususiyatlarini baholashda kuzatish metodi. Guruhni kuzatish. Xodimlarni baholashda kuzatish metodi. Kuzatish metodikalari.

10-mavzu. O'zini o'zi kuzatish metodi

Tarixiy sharh. Empatiya muammosi. O'zini o'zi kuzatish metodlari. Shaxs tajribasi fenomeni. Tatbiqiy psixologiya. Psixologiya metodlari. Kommunikatsiya muammosi.

11-mavzu. Verbal-kommunikativ metodlar

Suhbat metodi. Suhbat metodining umumiy xarakteristikasi. Turmushda va kasbiy suhbat. Suhbat metodining tatbiq etish maqsadlari va sohalari. Suhbat rejasini. Suhbat o'tkazish joyi va davomiyligi. Suhbat bosqichlari va uni protokollashtirish. Psixologik muloqot, muloqot o'rnatish usullari. Tadqiqot praktikumi. Suhbat texnikasi. So'rov metodi. So'rov o'tkazish tasniflari. So'rov strukturasi.

Psixometrik tekshiruv. Anketa so'rovi. Anketa ko'rinishlari va ularning tavsifi. Tadqiqot praktikumi. So'rov o'tkazish uchun anketa ishlab chiqish.

Intervyu usuli. Intervyu suhbat va so'rov mujassamligi sifatidayu

Intervyu ko'rinishlari. Chuqurlashtirilgan intervyu. Intervyu tizimini ishlab chiqish. Respondentlar uchun savollarni shakllantirish qonun qoidalari. Intervyu o'tkazish jarayonlari. Tadqiqot praktikumi.

12-13-mavzu. Shaxsni o'rganishning biografik metodi

Biografik metod asosida shaxs xarakteristikasini tuzish. Biografik anketaning shakllantirilishi. Tadqiqotni tashkil etish. Tekshiriluvchiga yo'riqnoma. Bayonnomani tuzish. Shaxs shakllanishi xronologik jadvali. Kontent-tahlil metodi.

14-mavzu. Shaxs yo'nalganligini o'rganish

Shaxsni yo'nalganligini o'rganish anketasi. Shaxsni yo'nalganligini aniqlash jarayoni. Shaxsni yo'nalganligini o'rganuvchi anketa o'tkazish uchun zaruriy ma'lumotlar. Tekshiriluvchiga yo'riqnoma, javob varaqasi. Ma'lumotni qayta ishlash uchun test kaliti. Baholash jadvali, yakka shaxs yoki guruh uchun.

15-16-mavzu. Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish

Bilish jarayonlari va qiziqishlarning uzviy bog'liqligini o'rganish. Maktab o'quvchilarida anketa metodi yordamida tekshirish o'tkazish. Anketa 78 savoldan iborat, savollar kasbiy qiziqishga yo'naltirilgan. Javob varaqasi va jadval, 13 qator va 6 ustunda nomerlangan bo'sh katakchalar bilan, qiziqishlar xartasi javob varaqasi to'ldirish vazifasini to'g'ri tushuntirish.

17-18-mavzu. Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari

Asab tizimi xususiyatlarini o'rganishda kuzatish metodi (M.K.Akimova va T.V.Kozlovaning kuzatuv sxemasi). Temperamentning uch xususiyatini o'lchash uchun G.Ayzenkning shaxs surovnomasi: ekstraversiya, introversiya, neyrotizm. Temperamentning uchta asosiy xususiyatini baholash uchun asab tizimi xususiyatlari so'rovnomasi (Ya.Strelyayu): qo'zgalish kuchi, tormozlanish kuchi, asabiy jarayonlarning harakatchanligi. A. Belovning "Temperament formulasi" so'rovnomasi to'rtta temperament turlarining jiddiyligini aniqlash uchun. Asab tizimining xususiyatlarini o'rganish metodikasi (B.A.Vyatkin) asab tizimining uchta xususiyatini baholash uchun: qo'zgalish

kuchi, tormozlanish kuchi, asabiy jarayonlarning harakatchanligi.

19-20-mavzu. Xarakter aksentuatsiyasini o'rganish

Psixologiyada "Xarakter aksentuatsiyasi" tushunchasi. Aksentuatsiya inson shaxsining uziga xos xususiyati sifatida. Psixologiyada "xarakter aksentuatsiyasi" tushunchasini ishlab chiqish. K.Leongard, A.Ye.Lichkoning ilmiy qarashlari. Xarakter aksentuatsiyasi o'smir deviant xulq-atvori omili sifatida. Shaxs xarakter aksentuatsiyasi diagnostikasi. G.Shmishek, K.Leongardning test-so'rovnomasi. Shaxsning xakteri va temperamenta aksentuatsiyasini aniqlash metodikasi. Leongard tomonidan aniqlangan 10 ta aksentuatsiya tiplarining ikki guruhga bo'linishi: xarakter aksentuatsiyasi (namoyishkorlik, pedantizm, qotib qolganlik, qo'zg'aluvchanlik) va temperament aksentuatsiyasi (gipertimlik, distimlik, xavotir-qo'rquv, siklotimlik, affektivlik, emotivlik).

2-MODUL. ICHKI REGULYATSIYA

1-2-mavzu. Psixologiyada ilmiy tadqiqotlarning metodologik asoslari

Psixologiyada ilmiy bilish. Paradigma tushunchasi. Paradigmalar ozgarishi fanning rivojlanish jarayoni sifatida (T.Kun). Ilmiy nazariya tushunchasi. Nazariy sarashlar va uning empirik tekshirish.

Nazariy konstrukt tushunchasi. Ilmiy faraz tushunchasi. Gipotezalar verifikatsiyasi va falsifikatsiyasi. Nazariyalar va psixologi reallik dunyosi. Yuqori, o'rta va quyi daraja (bosqich) nazariyalari. Empirik yuklama tushunchasi. K.Xolskamp sxemasi.

Metod, metodika va metodologiya tushunchalari. Psixologik tadqiqot metodlari. Psixologik tadqiqot ob'ektivligi mezonlari. Empirik ma'lumotlar turlari. Psixologiyada ma'lumotlarning uch manbasi. (R.Kettell). Psixologiyada neyrofiziologik ma'lumotlarning ahamiyati.

Ilmiy bilish mezonlari. Psixologiyada ob'ektivlik muammosi. Psixologiyada nomotetik va ideografik yondashuvlar. Psixologik tadqiqotlarni miqdoriy va sifat tahlil metodlari. Psixologik tadqiqotlarni o'tkazish etikasi.

3-4-mavzu. Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyojni o'rganish metodlari

Ehtiyoj muammosi. Ehtiyoj va zaruriyatning tushunchasi. Ehtiyoj zaruriyatning qondirish manbai. Ehtiyoj tutunchasi, muvoffaqqiyatga intilish manbai sifatida. Ehtiyoj boylik sifatida. Ehtiyoj zaruriyat sifatida.

Ehtiyoj holat sifatida. Shaxsning ehtiyoji muntazam reaksiya sifatida. Ehtiyojning biologik va psixologik komponentlari. Shaxsning ikkinchi darajali ehtiyojlari. Shaxsning ehtiyojlarni rivojlanish bosqichlari. Ehtiyojlar klassifikatsiyasi. Ehtiyojlarning namoyon bo'lishini o'ziga xos xakteri. Ehtiyoj o'rganish metodlari.

5-mavzu. Shaxs motivatsiyasi eksperimental psixologiyada tadqiq etish

Motivatsiya haqida umumiy tushuncha. Motiv maqsad sifatida. (ehtiyoblarni qondirish ob'ekti). Motiv va motivatsiyani tadqiq etish muammosi (J. Godfrua). Motiv qo'zg'atuvchi sifatida (V.K.Vilyunas, A.A.Fayzullaev). Motiv umid tariqasida. (K.Levin). Motiv qat'iy omil sifatida.

Motivatsiya tushunchasi. Motivatsiya jarayon sifatida. Motivatsiyaning ikki guruhga bo'lib tushuntirilishi. Qoniqarli va qoniqarsiz motivatsiyalar. Mo'tadil motivatsion jarayon. Ilin bo'yicha motivatsiya modeli. Ekstrinsiv va intrinsiv motivatsiyalar. Ichki motivatsiya. Motivatsiyaning jarayonlari. Motivatorlar. Tashki shartlangan signalli motivlar.

Motivatsiyaning Ontogenetik asoslari. Chaqaloqlik davri. (Lisina M.I.). Ilk bolalik davri. (1-3 yil) (Rubinshteyn S.L.). maktabgacha bolalik davri (Vigotskiy L.S.). kichik maktab yoshi (Slavina L.S., Fayzullaev A.A.). Katta maktab yoshi. Ustunlik qiluvchi ehtiyojlar turli yosh davrlarida.

6-7-mavzu. Motivatsiya va motivlarni o'rganish metodlari

Motivatsiya tadqiqot ob'ekti sifatida (Rubinshteyn S.L., Myasimev B.N., Kronbax L.). Motiv va motivatsiya. Motiv va ehtiyoj. Motivatsiya indikator. Shaxs xulq-atvorida namoyon bo'luvchi o'ziga xos motivlar (Yakobson P.M.). Shaxsiy xususiyatlar va uning motivatsiyaga ta'siri.

Yo'naltirilgan metodikalar. Proektiv metodikalar. Frank L. proektiv metodikalari klassifikatsiyasi. Motivirovka va motivatorlarni o'rganish - suhbat, so'rov, anketa. Shaxs hatti-harakatlarini kuzatish. Motivlarni aniqlashga qaratilgan eksperimental metodlar.

8-mavzu. Shaxsning hissiyotlari eksperimental psixologiyada tadqiq etish

Hissiyotning yuzaga kelishi. Fiziologik harakat va hissiyot. Affektiv va kognitivizm. Hissiyot, affektlar. Tug'ma, shakllangan va o'zlashtirilgan hamda o'zgaruvan hissiyotlar. Emotsiyani shaxsga ta'siri. (Tomkins). Hissiyot va bilish jarayonlari. (Randal, Izard). Hissiyot vazifalari (Klapared E.). Hissiyot klassifikatsiyasi (J.-P. Sartr, R. U. Liper, P. K. Anoxin, va boshqalar.). Emotsiya dinamikasi (Vundt V.).

Hissiyotning fiziologik mexanizmlari. Hissiyot nazariyasi (Djems K.G.Lange).

9-10-mavzu. Shaxsning emotsional jabhasi

Hissiyotning yuzaga kelishi. Fiziologik harakat va hissiyot. Affektiv va kognitiv tuzilma. Ongsizlik va emotsiyalar. Emotsiyalarning tavsifi. Emotsiyaning shaxsga ta'siri. Hissiyot va bilish jarayonlari. Hissiyot vazifalari. Hissiyot klassifikatsiyasi. Hissiyotning fiziologik mexanizmlari. Hissiyot nazariyasi. Emotsiyalar shaxs va emotsiya nazariyalarida. Affekt va motivlarni psixoanalitik konsepsiyasi. O'lchovli yondoshuv. Emotsiya va xulq-atvorning aktivatsion nazariyalari.

Noverbal emotsiyaning namoyon bo'lishi. Hissiyot biologik jarayonlar mahsuli sifatida. Emotsional patternlar shaxs xususiyati sifatida. Hissiyot moslashuv asosi sifatida.

Kognitiv-affektiv yondoshuv. Hissiyotga differensial yondoshuv nazariyalari. Emotsional psixologik tiplar.

Onglilik konseptualizatsiyasi. Ong fikrlar manbai sifatida. Sezgi, emotsiya va ong. Affektlar va onglilik darajasi. Yarimsharlar funksiyasi va emotsiyalar.

11-mavzu. Shaxsning emotsional jabhasi o'rganish metodlari

Emotsional xislatlarni tashxis etishning metodologik masalalari. Emotsiyalarning fiziologik ko'rsatgichlari va tashxisi. Nutq tahlili orqali emotsiyalarni tahlil etish. Emotsional holatlarning sub'ektiv mezonlari. Emotsional holatlar tashxisiga kompleks yondashuv o'rniga tizimli yondashuvni qo'llash. Inson emotsional olami xususiyatlarining psixologik tashxisi. Savolnomalardan foydalanish. Yuz ifodasi orqali emotsiyalarni tashxis etish. Ranglar testidan foydalanish.

12-13-mavzu. Iroda haqida umumiy tushuncha. Ichki irodaviy boshqaruv

Irodaviy harakatlar va irodaviy jarayonlar tavsifi. Irodaning asosiy xususiyatlari. Xulq-atvorni irodaviy boshqaruv. Shaxs irodasining shakllanishi. Iroda mexanizmlari. Iroda ixtiyori hissiyot sifatida. irodaviy xususiyatlarni o'rganishga yo'naltirilgan metodlar (Ivannikov V. A.). Irodaviy harakatlarning buzilishi. Iroda va burch. Iroda psixologik boshqaruvning alohida turkumi sifatida.

14-15-mavzu. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari

Irodani kuchini baholash metodi (Ivannikov V.A.). Irodaning sifat va darajasini o'rganish muommolari. Irodaviy xususiyatlarni tahliliga yo'naltirilgan metodlar. Ekstensiv metod irodaviy faollikka yo'naltirilganligi. Umumlashtirish metodi tavsifnoma asosida. O'zaro baholash metodi. O'z o'zini baholash metod. Laboratoriya eksperimenti.

Qat'iyatlikning diagnostikasi. Botirlikning darajasini diagnostikasi. Sabrlilik (qanoat) eksperimental diagnostikasi.

16-17-mavzu. Iroda haqida umumiy tushuncha. Ichki irodaviy boshqaruv

Irodaviy harakatlar va irodaviy jarayonlar tavsifi. Irodaning asosiy xususiyatlari. Xulq-atvorni irodaviy boshqaruv. Shaxs irodasining shakllanishi. Iroda mexanizmlari. Iroda ixtiyori hissiyot sifatida. Irodaviy xususiyatlarni o'rganishga yo'naltirilgan metodlar (Ivannikov V.A.). Irodaviy harakatlarning buzilishi. Iroda va burch. Iroda psixologik boshqaruvning alohida turkumi sifatida.

18-mavzu. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari

Irodani kuchini baholash metodi (V.A.Ivannikov). Irodaning sifat va darajasini o'rganish muommolari (V.K.Kalin). Irodaviy xususiyatlarni tahliliga yo'naltirilgan metodlar.

Ekstensiv metod irodaviy faollikka yo'naltirilganligi. Umumlashtirish metodi tavsifnoma asosida. o'zaro baholash metodi. o'z o'zini baholash metod (Ye.S.Maxlax, I.A.Rappoport). Laboratoriya eksperimenti.

Qat'iyatlikning diagnostikasi. Botirlikning darajasini diagnostikasi (Kalashnikov G.A.). Sabrlik (qanoat) eksperimental diagnostikasi.

19-mavzu. Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori

Ixtiyoriy diqqatning buzilishi. Ixtiyoriy xotiraning buzilishi. Maqsadli faoliyatni yo'nalganligini buzilishi (Luriya A.R.). Ixtiyoriy xatti-harakatlarning buzilishi.

3-MODUL. BILISH JARAYONLARI

1-mavzu. Psixologik o'lchov.

Dastlabki psixologik o'lchov nazariyalari. O'lchov shkalalarining turlari. Psixologik o'lchovlarining turlari. Test va o'lchov nazariyalari. Dastlabki ma'lumotlarni natijalarni qayta ishlash va dastlabki xulosalar. Natijalarni izohlash va taqdim etish.

2-mavzu. Sensor deprivatsiyasi

Sensor deprivatsiya tushunchasi. Sensor deprivatsiyasining namoyon bo'lish shart-sharoitlari. Sensor deprivatsiya sharoitida psixik o'zgarishlar. Sensor deprivatsiyasi eksperimental o'rganish metodlari.

3-mavzu. Sezgi psixofizikasi

Sezgi pog'onalari va analizatorlarning sezgirliigi. Absolyut va differensial sezgirlik. Absolyut sezgirlikni o'lchash. Sezginging sub'ektiv va ob'ektiv ko'rsatgichlari. Differensial sezgirlikni o'lchash. Buger-Weber, Fexner qonunlari.

4-mavzu. Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari

Sezgi va idrok, ularning farqlari. Idrok turlari. Idrok timsolining xususiyatlari: predmetlilik, yaxlitlik, konstantlik, kategoriyalilik.

Idrok hajmini o'rganish. Teri sezgirligining va teri idrokining murakkab shakllari. Teri idrokida harakatning o'rni. Teri timsolining qurilish bosqichlari. Informatsion belgilar va teri timsolining qurilishi. Teri sezgirligining fazoviy chegaralarini o'rganish. Passiv va aktiv teri sezgisida shakl idroki. Ko'rish idrokida konstantlilikni o'rganish - predmet shakllarining konstantligi.

5-mavzu. Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari

Makonni ko'rish orqali idrok etish. Stereoskopik idrok. Vaqtni idrok qilish. Harakatni idrok etish. Vaqtni idrok qilishni o'rganish. Shaxsning psixologik yoshi. Kuzatuvchanlikni o'rganish. Idrokda bilishni nazorat qilishni o'rganish.

6-mavzu. Diqqat konsentrasiyasini eksperimental o'rganish

Diqqat konsentrasiyasining o'quv jarayonidagi o'rnini o'rganish va konsentratsiya qobiliyatini baholash. Diqqatning charchashi va konsentratsiyaning beqarorligini o'rganish. Ixtiyorsiz diqqatning ko'chuvchanlik va bo'linuvchanlik xususiyatlari. Natijani qayta ishlash va tahlil etish. Natijalarni hisoblash va tahlil qilish.

7-mavzu. Diqqatning barqarorligini o'rganish xususiyatlari

Diqqatning barqarorligi va bo'linuvchanligini o'rganish. Kuzatish tartibi tadqiqotning yo'nalganligi. Natijalarni hisoblash va tahlil qilish.

8-mavzu. Diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini o'rganish

Zarur axborotni faol tanlashda diqqatning ko'chuvchanligini o'rganish (Shulte jadvali bo'yicha). Diqqatning taqsimlanish tezligini o'rganish. Turli sharoitlarda yangi ma'lumotlarni tanlash va ularni mashq asosida avvalgilari bilan solishtirish. Intellektual mashq asosida ixtiyoriy diqqatning xususiyatlarini o'rganish. Diqqatning ko'chuvchanligini o'rganish.

9-mavzu. Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish

Qisqa muddatli ko'rish xotirasini o'rganish. Qisqa muddatli ko'rish xotirasini baholash. Qisqa muddatli obrazli xotirani o'rganish. Ixtiyoriy va ixtiyorsiz xotira. Ixtiyoriy va ixtiyorsiz xotirani diagnostikasi.

Operativ xotirani o'rganish. Ixtiyoriy va ixtiyorsiz xotira. Ixtiyoriy va ixtiyorsiz xotirani diagnostika qilish. Ixtiyorsiz esda olib qolishni o'rganish. Qisqa muddatli xotirani

ko'lamini va hajmini o'lchash. Qisqa muddatli xotira hajmi va axborotlar ko'lamini o'rganish. Operativ xotira hajmini o'rganish.

10-mavzu. So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi

Mexanik va mantiqiy xotirani o'zaro bog'liqligini o'rganish. Ikki qator so'zni eslab qolish metodikasi. Mexanik va mantiqiy xotirani o'rganish uchun zarur materiallar. Mexanik va mantiqiy xotirani o'rganish natijalarini hisoblash va taxlil. Qisqa muddatli ko'rish xotirasini baholash. Obrazli xotirani o'rganish.

11-mavzu. Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta'siri

Masalani angash va uni to'g'ri yechimini topishga yordam beruvchi va to'sqinlik qiluvchi shart-sharoitlar. Muayyan darajadagi motivasiya va o'tmish tajribaning aktualizatsiyasi. Yo'nalganlik va ustanovkaning ta'siri. V.Kyoler, G.Berch, N.Mayer, M. Vertgaymer va b. tadqiqotlari. Masalalarni yechishda oldingi tajribalarning tanlovchan ta'siri. Axborot selektivligi. Yu.F.Polyakovning tajribalari. K.Dunker va A.Lachins tajribalari.

12-mavzu. Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish.

Ovoz chiqarib mulohaza yuritish metodi va masalalarni yechish jarayoni tahlili va metodlari. Vyursburg maktabi. O'z-o'zini kuzatish. O'z-o'zini kuzatishda kamchiliklari. Geshtaltpsixologiya, ovoz chiqarib mulohaza yuritish metodi. Fikrlash jarayoni eksteriorizatsiyasi. De Grot tadqiqotlari. Ovoz chiqarib mulohaza yuritish metodining kamchiliklari. L.Ansiferova, T.Meleshko, L.Sekey tadqiqotlari.

Nazariy-axborotli yondashuvning mohiyati. Inson miyasi va tafakkur: tuzilma va faollikni o'rganish. Rezolvensiya tamoyili, evristika, E.Xant va P.Uinston tadqiqotlari. M.Minskiyning freymlar nazariyasi, D.Pospelov va Yu.Klikov tadqiqotlari. Dj.Miller va b. tadqiqotlari. N.Axning sun'iy tushunchalarni o'rganish metodi. L.S.Vigotskiy va L.S.Saxarov metodikasi.

13-mavzu. Tafakkur va intellektual qobiliyatlar

Intellekt tushunchasi. Intellekt nazariyalari. Spirmen, Kettel, Bine, Gilford va b. tadqiqotlari. Intellektual rivojlanishni o'rganish metodlari.

14-mavzu. Semantik differensial metodi bo'yicha nutq birliklari semantivasini o'rganish

Semantikaga nazariy qarashlar. Mazmun turlari: signifikativ, denotativ, tuzilmaviy, pragmtik. Ch.Morris, A.Chyorch, de Sossyur, Ch. Osgud, F.Polan, L.S.Vigotskiy, A.N.Leontev tadqiqotlari. "Ma'no" va "Mohiyat" tushunchalari. Nutq mazmuni komponentlari, so'zlarning affektiv bo'yoqdorligi. Ch.Osgudning semantik differensial metodi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

1-modul. Eksperimental psixologiyaga kirish. Shaxs psixologiyasi

1. Eksperimental psixologiya: tushuncha, tarixi-1
2. Eksperimental psixologiya: tushuncha, tarixi-2
3. Eksperimental psixologiyaning hozirgi davrdagi holati-1
4. Eksperimental psixologiyaning hozirgi davrdagi holati-2
5. Psixologik eksperimentning asoslari-1
6. Psixologik eksperimentning asoslari-2
7. Psixologik tadqiqot metodlari klassifikatsiyasi
8. Tadqiqotlarni tashkil etishga qo'yiladigan talablar.
9. Kuzatish
10. O'zini o'zi kuzatish metodi
11. Verbal-kommunikativ metodlar
12. Shaxsni o'rganishning biografik metodi
13. Shaxs yo'nalganligini o'rganish-1
14. Shaxs yo'nalganligini o'rganish-2
15. Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish-1
16. Kasbiy qiziqish va layoqatlarni eksperimental o'rganish-2

17. Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari-1
18. Shaxs temperamentini tadqiq etish metodlari-2
19. Xarakter aksentuatsiyasini o'rganish

2-modul. Ichki regulyatsiya

1. Psixologiyada ilmiy tadqiqotlarning metodologik asoslari-1
2. Psixologiyada ilmiy tadqiqotlarning metodologik asoslari-2
3. Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari
4. Ehtiyoj faollikni yuzaga keltiruvchi turtki sifatida va ehtiyoj o'rganish metodlari
5. Shaxs motivatsiyasi eksperimental psixologiyada tadqiq etish
6. Motivatsiya va motivlarni o'rganish metodlari-1
7. Motivatsiya va motivlarni o'rganish metodlari-2
8. Shaxsning hissiyotlari eksperimental psixologiyada tadqiq etish
9. Shaxsning emotsional jabhasi
10. Shaxsning emotsional jabhasi o'rganish metodlari-1
11. Shaxsning emotsional jabhasi o'rganish metodlari-2
12. Iroda haqida umumiy tushuncha. Ichki irodaviy boshqaruv
13. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari-1
14. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari-2
15. Iroda haqida umumiy tushuncha. Ichki irodaviy boshqaruv
16. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari-1
17. Irodaviy xususiyatlarni o'rganish metodlari-2
18. Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori-1
19. Irodani buzilishi. Irodasizlik xulq-atvori-2

3-modul. Bilish jarayonlari

1. Psixologik o'lchov.
2. Sensor deprivatsiyasi
3. Sezgi psixofizikasi
4. Perseptiv timsollarning tashkil topishi: o'rganish metodlari
5. Idrokning murakkab shakllari va ularning o'rganish metodlari
6. Diqqat konsentratsiyasini eksperimental o'rganish
7. Diqqatning barqarorligini o'rganish xususiyatlari
8. Diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini o'rganish
9. Qisqa muddatli va operativ xotiraning hajmini o'rganish
10. So'z-mantiqiy va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
11. Tafakkur jarayoniga psixologik omillarning ta'siri
12. Tafakkurni eksperimental usullar yordamida tadqiq etish.
13. Tafakkur va intellektual qobiliyatlar
14. Semantik differensial metodi bo'yicha nutq birliklari semantivasini o'rganish.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq. Amaliy mashg'ulot bo'yicha talabalar psixodiagnostika metodikalarini tadbiq qilishi va ular yuzasidan psixodiagnostik bayonnomalar shakllantiradilar.

III. Laboratoriya mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1-modul. Eksperimental psixologiyaga kirish. Shaxs psixologiyasi

1. Y.A.Klimovning Differensial-diagnostik so'rovnomasi.
2. Psixogeometrik test.
3. Kasbiy yo'nalganlikni aniqlash metodikasi.
4. Dembo-Rubinshteynning o'z-o'zini baholash metodikasi.
5. Shaxs xarakteri va temperamentini eksperimental o'rganish.
6. Ya.Strelyauning temperamentni aniqlash test-so'rovnomasi.
7. Mayers-Briggs so'rovnomasi.

8. Sub'ektiv nazorat darajasini o'rganish metodikasi.
9. Shmishekning xarakter aksentuatsiyasini aniqlash metodikasi.
10. "Mavjud bo'lmagan hayvon" metodikasi
11. "Uy.Odam.Daraxt " metodikasi.
12. Qo'l testi (Hand-test)
13. Kuzatish usullarining ko'rinishlari
14. So'rov usulini amalda qo'llash
15. Tarjimai hol (Biografik usul)

2-modul. Ichki regulyatsiya

1. Ehtiyojlar faoliyatning ichki turtkisi sifatida. Inson ehtiyojlari tizimini o'rganish.
2. Shaxsning motivatsion jabhasi. Muvaffaqiyatga erishish va
3. muvaffaqiyatsizlikdan qochish motivatsiyasini o'rganish.
4. Motivatsiya va motivlarni o'rganish metodlari.
5. Guruhdagi xulq-atvor motivatsiyasini o'rganish.
6. Shaxsning emotsional olami. Shaxs emotsional holatini tashxis etish.
7. Shaxsning emotsional olami. Psixologik o'yinlar va mashqlar.
8. Shaxsning emotsional olami. Shaxs depressiv holatlarini tashxis etish.
9. Shaxsning emotsional olami. Bezovtalik va ko'ngilchanlikni o'rganish.
10. Shaxsning emotsional olami. Shaxs optimistik kayfiyatini o'rganish.
11. Shaxs irodaviy tuzilishini o'rganish.
12. Shaxsning irodaviy ko'lami
13. Iroda patologiyasi.
14. Irodasizlik (keysarlarni muhokama qilish shaklida)

3-modul. Bilish jarayonlari

1. Ko'rishning mutloq chegaralarini aniqlash.
2. Makonni ko'rishning differensial chegaralarini aniqlash.
3. Faol va nofaol teri sezgisida shaklni idrok etish.
4. Obrazlar ketma-ketligini o'rganish.
5. Idrokning hajmi
6. Figura va fonni o'rganish
7. Idrokda bilish nazoratini o'rganish.
8. Ta'm bilish
9. Hid bilish
10. Vaqtni idrok qilishni o'rganish
11. Kuzatuvchanlikni o'rganish.
12. Og'riqni idrok qilish
13. Diqqatning tebranishlarini o'rganish
14. Diqqatning barqarorligi va hajmini o'rganish (Burdon jadvali buyicha)
15. Diqqatning barqarorligini o'rganish ("Chigal chiziqlar metodikasi)
16. Diqqatning ko'chuvchanligini o'rganish ("Qizil-qora jadval metodikasi)
17. Diqqatning taqsimlanishini korrektur mashq bo'yicha o'rganish
18. Mexanik va mantiqiy xotira bog'liqligini o'rganish.
19. Ixtiyoriy va ixtiyorsiz xotirani o'rganish
20. Raqamli va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
21. Ko'rgazma va obrazli xotirani o'rganish metodikasi
22. Leontev bo'yicha bilvosita xotirani o'rganish metodikasi
23. So'z-mantiqiy tafakkurni baholash.
24. Bir nechta variantli topshiriqda oldingi tajribaning tanlovchan ta'sirini o'rganish.
25. A.Lachins metodikasi bo'yicha masalani yechish usuliga ustanovkaning ta'sirini o'rganish
26. Ovoz chiqarib mulohaza yuritish metodi yordamida masalaning yechimini topish jarayonini o'rganish
27. L.S.Vigotskiy va L.S.Saxarov metodikasi.

28. Tafakkur labilligini o'rganish.
29. Intellekt va sotsial intellekt darajasini o'rganish
30. Intellektual qobiliyatlar bog'liq metodika va mashqlar
31. Bevosita assotsiativ test yordamida nutqni o'rganish
32. Nutning psixolingvistik xususiyatlarini o'rganish
33. To'ldirish metodikasi yordamida matnli axborotni o'zlashtirishni baholash
34. Nutq rigidligi na egotizmni o'rganish
35. Dj.Millerning jummalarni tuzish va tushunishni o'rganishga oid metodikasi
36. So'zlarning ma'nosi va mohiyati orasidagi bog'liqligini Ch.Osgudning "Mohiyatlarni o'lchash" metodi yordamida o'rganish.

Laboratoriya mashg'ulotlarini o'tkazish rivojlantiruvchi va muammoli ta'lim tamoyillari asosida ko'rilishi lozim. Laboratoriya mashg'ulotlari auditoriyada ham, dastlabki tadqiqotlarni amalga oshirish sharoitida ham o'tkazilishi mumkin. Tadqiqotda talabalarning o'zlari albatta ishtirok etadilar va bu ularga zarur tajribalarni egallab, kasbiy muhim sifatlardan biri sanalgan refleksiyaning shakllantirishlariga yordam beradi. Shu bilan bir katorda turli yoshdagi, har xil toifadagi insonlar ham tadqiqotda ishtirok etadilar. Bunday vaziyatlarda talabalar sinaluvchilar bilan aloqa o'rnatish, tashxis natijalarini izohlash malaka va ko'nikmalarini egallaydilar.

Laboratoriya mashg'ulotlarini o'tkazish davomida o'qitish filmlari qo'llanilishi mumkin.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-modul. Eksperimental psixologiyaga kirish. Shaxs psixologiyasi

1. Fiziologik psixologiyaning paydo bo'lish sharoitlari.
2. G.Gelmgols – psixofiziologiyaning asoschisi sifatida.
3. Psixofizika fanining shakllanishida E.Veber va T.Fexner tadqiqodlarining o'rni.
4. V.Vuntning eksperimental psixologiyasi.
5. E.Titchenerning radikal introspektivizm.
6. Murakkab bilish jarayonlarini eksperimental o'rganish.
7. Ebbinghaus, Brayn va Xarterlarning eksperimental tadqiqotlari.
8. Kasb tanlashga doir psixologik tadqiqotlar.
9. Eksperimental psixologiyaning asosiy tamoyillari.
10. Psixologiyada eksperimental metodining tarixi.
11. Umumiy psixologiyada eksperimental metodining rivojlanishi.
12. Fanning metodolik muammolari.
13. Nazariya va uning tarkibiy tuzilishi.
14. Ilmiy muammo. Ilmiy faraz
15. Asosiy umumilmiy tadqiqot metodlari. Psixologiyada empirik metodlar.
16. Tabiiy va laboratoriya sharoitlarida kuzatish.
17. Eksperimental muomala.
18. Eksperimentator va uning shaxsi va faoliyati.
19. Eksperimentda sinaluvchi, uning shaxsi va faoliyati.
20. Psixologik eksperiment vaziyati.
21. Eksperimental tadqiqot etikasi.
22. Psixologning axloqiy tamoyillari va xulq-atvori kodeksi.
23. Psixologik eksperiment jarayoni va uning asosiy xususiyatlari.
24. Eksperimental o'zgaruvchilar va ularni nazorat qilish.
25. Eksperimental o'zgaruvchi turlari.
26. Eksperimental rejalar. Korreksion tadqiqotlar
27. Empirik tadqiqotning umumiy tavsifi.

2-modul. Ichki regulyatsiya

1. Shaxs rivojlanishining turli davrlarida motivatsion jarayonning ahamiyati.
2. Hozirgi zamon psixologiyasida testning dolzarb muammolari
3. Emotsiyalarning shaxs shakllanishidagi o'rni

4. Emotsiyalar va insonning xronologik yoshi
5. Emotsionallikning inson hayot faoliyatiga ta'siri
6. Irodaviy boshqaruv va inson shaxsining rivojlanishi
7. Inson irodasining tabiati
8. Irodaviy boshqaruv va irodaviy zo'riqish
9. Murakkab sharoitlarda irodaning namoyon bo'lishi
10. Ongli nazorat ixtiyoriy boshqaruv shakli sifatida
11. Yosh xususiyatlarining inson irodaviy boshqaruviga ta'siri
12. Xulq-atvor va faoliyatni ixtiyoriy boshqarishning psixofiziologik mexanizmlari.

3-modul. Bilish jarayonlari

1. Psixologiya fanining klassik tadqiqotlarida metodik uslublar.
2. Sinaluvchilarning eksperimentda ishtirok etish effektlari
3. Psixolog tadqiqotchining axloq kodeksi
4. Sensor shkalalar
5. Psixologik o'lchov xususiyatlari
6. Ko'rish idroki asimmetriyasi
7. Mutloq va differensial sezgirlikni o'rganish
8. Emotsiyalarning idrokka tanlovchan ta'siri
9. Bilish jarayonlari va emotsiyalar
10. Sezgi va idrok jarayonlari rivojlanishi
11. Geshtalt psixologiyada perseptiv timsollarning qonuniyatlari
12. Idrok illyuziyalari va ularni tadqiq qilish
13. Diqqatning barqarorligi va ixtiyoriy xotiraning bog'liqligi
14. O'quvchilar diqqatining ayrim yosh xususiyatlari
15. Diqqat konsentrasiyasi va so'z-mantiqiy xotira orasidagi bog'liqlik
16. Diqqatning taqsimlanishi va obrazli xotira
17. Boshlang'ich sinf o'quvchilari diqqatining ayrim xususiyatlari
18. Matematika darslarida bolalarning diqqatini tashkil etish
19. O'smirlarda ddiqqatning yosh va jins xususiyatlari
20. Katta sinf o'quvchilarida diqqatning ko'chuvchanligi va taqsimlanishini eksperimental o'rganish
21. Ixtiyorsiz xotirada faoliyatning o'rni
22. Diqqatni rivojlantirish metodlari
23. Xotirani rivojlantirish metodlari
24. Diqqat va xotira psixokorreksiya
25. Masalalarni yechishda oldingi tajribaning tinlovchanligining asosiy omillari
26. Masalalarni yechishda ob'ektlarning latent xususiyatlari.
27. Ustanovkalarining masalalarni yechish uslubiga ta'sirini o'rganish
28. O'z-o'zini kuzatish metodi.
29. Ovoz chiqarib mulohaza yuritish metodi.
30. Tafakkur jarayonini o'rganish va axborot nazariyasi.
31. Nutqni o'rganishda nazariy kommunikasion model (jumlalarining morfem tuzilishi).
32. Nutqni o'rganishda transformasion model.
33. Jumlalarni tuzish va tushunishning "bevosita-komponentlar" bo'yicha modeli.
34. Dj.Millerning jumalarni taqqoslash metodikasi
35. Empirik tadqiqotning umumiy tavsifi

3.

V. Fan o'qitilish natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- eksperimental psixologiya fanining tarixi; eksperimental psixologiya fanning predmeti va vazifalari; laboratoriya tadqiqotlarining xususiyatlari; eksperimental psixologiya va praktikum fani metodlari;
- kuzatish metodini turlari va ularga qo'yiladigan talablar; suhbat metodini turlari va ularni qo'llanishi mohiyati; anketa metodiga qo'yiladigan asosiy talablar; test usulini o'ziga

	xosligi; laboratoriya jihozlarini mashg'ulotda qo'llash talablari; proektiv metodlar haqida tasavvurga ega bo'lishi; • eksperimental psixologiya va praktikum fani metodlarini; eksperimental tadqiqotlarini tashkil etish qoidalarini; psixologik laboratoriyadagi amaliy tadqiqot vazifalarini bilishi va ulardan foydalana olishi; • psixologik tadqiqotlarini tashkil etish va psixologik empirik metodlari; eksperimental psixologiya va praktikum fani metodlarini qo'llash; shaxsni eksperimental o'rganish metodlarini qo'llashni; motiv, motivatsiya, emotsiya va irodanining turlari, xususiyatlari hamda sifatlarini eksperimental o'rganish; sezgi va idrok xususiyatlarini laboratoriyada o'rganish; xotira va diqqatni eksperimental o'rganish metodikalari; tafakkur va nutqni eksperimental o'rganish metodikalari ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari. • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalari.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar. 1. O.S.Qodirov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Samarqand 2022 yil "Sam DU" nashriyoti 2. E.G'. G'oziyev Ontogenez psixologiyasi (o'quv qo'llanma) Toshkent 2020 yil " NIF MSH" nashriyoti 3. A.K. Shamshetova, R.N. Melibayeva, X.E. Usmanova, I.O. Xaydarov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Toshkent 2018 yil "Barkamol fayz media" nashriyoti 4. E.G'. G'oziyev Umumiy psixologiya (darslik) Toshkent 2020 yil "Asian Book House" nashriyoti 5. Z.T. Nishanova Psixologik xizmat. (o'quv qo'llanma) Toshkent 2007 yil "Yangiyul poligraph service" nashriyoti. 6. N.S.Jo'rayev, D.A. Saliyeva, N.A.Sultonova, Psixologiya tarixi (darslik) Toshkent 2019 yil. 7. O.S.Qodirov, Sh.Hotamov, Ijtimoiy psixologiya (darslik) Samarqand 2023 yil 8. P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (darslik) Toshkent 2018 yil. 9. P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (darslik) Toshkent 2008 yil. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi. T. O'zbekiston. 2017. 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston", 2016. - 56 b. 3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, "O'zbekiston" 2017. - 488 b. 4. Davis S. F. Handbook of Research Methods in Experimental Psychology. - Blackwell Publishing Ltd, 2003. - 515 p. 5. Аткинсон Р. Человеческая память и процесс обучения. - М., 1980. 6. Дружинин В.Н. Экспериментальная психология. - 2-е изд., перераб. и доп. - СПб: Изд-во «Питер», 2000. - 320 с. 7. Nishanova Z., Qurbonova Z., Abdiyev S. Psixodiagnostika va eksperemental psixologiya. O'quv qo'l. "Tafakkur-Bo'stoni" T-2011. 500 b. 8. Глуханюк Н. С. Практикум по общей психологии: Учеб. пособие /Н. С. Глуханюк, Э. В. Дяченко, С. Л. Семенова. - 3-е изд. - М.: Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО "МОДЕК", 2006. - 224 с.

9.	Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии: Учеб. пособие/В. Д. Балин, В. К. Гайда, В. К. Горбачевский и др. Под общей ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. - СПб: Питер, 2000. - 560с.
10.	Экспериментальная психология: Практикум: Учебное пособие для вузов/Т. Г. Богданова, Ю. Б. Гиппенрейтер, Э. Л. Григоренко и др.; Под ред. С. Д. Смирнова, Т. В. Корниловой.- М.: Аспект Пресс, 2002.- 383 с.
11.	Галперин П. Я., Кабилнская С. Л. Экспериментальное формирование внимания. М.: Изд-во Моск. ун-та, 1999.
12.	Ганзен В.А., Балин В.Д. Теория и методология психологического исследования: Практическое руководство. СПб.: СПбГУ, 1991.
13.	Дружинин В. Н. Структура и логика психологического исследования. М.: ИП РАН, 1994.
14.	Дуранов М.Е., Гостев А.Г. Исследовательский подход к профессионально-педагогической деятельности.- Челябинск: Челяб. гос. ун-т, 1996.- 72 с.
15.	Забродин Ю.М. Психологический эксперимент: специфика, проблемы, перспективы развития//История становления и развития экспериментальной психологии в России. М.: Наука, 1990.
16.	Изард К. Эмоции человека. М., 2001.
17.	Илин Э. Психология индивидуальных различий. М., 2003.
18.	Илин Э. П. Психология воли. 2-е изд. - СПб.: Питер, 2009. - 368
19.	Илин Э.П. Эмоции и чувства. - СПб: Питер, 2001. - 752 с.
Axbarot manbalari.	
20.	http://psiholognew.com/cont.html
21.	http://www.psyportal.info/psygage/test
22.	http://psylist.net/praktikum/
23.	http://www.psychology.ru/tests/
24.	http://www.psychological.ru
25.	http://psixologiyabuxdu.uz
26.	http://ziyonet.uz
7.	Fan dasturi Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi o'qituvchilari; dots.O.J.Suyunov, dots.S.Sh.Ummatova, dots.A.M.Shonazarov, ass.Sh.A.Kuchiboyev ass. F.F. Akilovlar.
9.	Taqrizchilar: SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi mudiri, dots.O.S.Qodirov Samarqand davlat tibbiyot universiteti Pedagogika-psixologiya kafedrasi dotsenti D.U.Mamadiyorova

Rais:

dots. M.Normamatova

Kafedra mudiri:

dots. O.S.Qodirov

Fakultet dekani:

dots. A.Q. Aymatov



SamDU O'quv-uslubiy ishlar bo'yicha prorektori:

A.S.Soleev

2024-yil

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Psixologiya kafedrası o'qituvchisi dotsent S.Sh.Ummatova tomonidan tayyorlangan "Eksperimental psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturiga

T A Q R I Z

"Eksperimental psixologiya" fanida fan dasturi oily ta'lim muassasasida o'quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga Eksperimental psixologiya bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo'ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta'lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulyatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko'nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan.

Talabalarga Eksperimental psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo'shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta'lim tizimi, universitetda ta'lim sifatini ta'minlashda hozirda mavjud bo'lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrası dotsenti S.Sh.Ummatova tomonidan "Eksperimental psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) bakalavriyat ta'lim yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

**Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Pedagogika-psixologiya kafedrası dotsenti,
Psixologiya fanlari bo'yicha
falsafa doktori (PhD):**

**D.U.Mamadiyarova**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Psixologiya kafedrası o'qituvchisi dotsent S.Sh.Ummatova tomonidan tayyorlangan "Eksperimental psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan "Eksperimental psixologiya" fanida fan dasturi oily ta'lim muassasasida o'quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga Eksperimental psixologiya bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo'ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta'lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulyatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko'nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan.

Fan yuzasidan talabalarga Eksperimental psixologiya fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo'shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta'lim tizimi, universitetda ta'lim sifatini ta'minlashda hozirda mavjud bo'lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrası dotsenti S.Sh.Ummatova tomonidan "Eksperimental psixologiya" faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) bakalavriyat ta'lim yo'nalishi talabalariga mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
"Psixologiya" kafedrası mudiri
Psixologiya fanlari bo'yicha
falsafa doktori, dotsent



Qodirov Obid
Safarovich